

PRENOUN EXPRESSION OF LOCATIVE SYNTAXEMA IN THE UKRAINIAN LANGUAGE

The article analyzes the locative syntaxema, formed with pronouns, in the semantic and syntactic structure of sentences and describes their semantic and morphological features.

Key words: syntaxema, locative syntaxema, pronoun, semantic and syntactic structure of sentences, category of locative, spatial relations.

УДК 811.161.2:81'367.634

Оксана КОВТУН

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ УМОВНИХ СЕМАНТИКО-СИНТАКСИЧНИХ ВІДНОШЕНЬ СПОЛУЧНИМИ КОМПЛЕКСАМИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

У статті вперше досліджено сполучні комплекси, які виконують функцію зв'язку та виражають умовні семантико-синтаксичні відношення у складнопідрядному реченні, визначено їхні типи за будовою, встановлено співвіднесеність цих сполучних комплексів із типовими умовними сполучниками української мови.

Ключові слова: сполучні комплекси, умовні сполучники, складнопідрядне речення, умовне семантико-синтаксичне відношення.

Для поєднання предикативних частин складнопідрядного речення умови і вираження умовних семантико-синтаксичних відношень між ними, крім умовних сполучників, використовують також сполучні комплекси. В українському мовознавстві складнопідрядні речення умови не раз ставали об'єктом лінгвістичного аналізу. Семантико-граматичну структуру цих конструкцій у сучасній українській мові дослідив у своїй дисертаційній праці В. І. Голоюх [6]. На матеріалі пам'яток XIV – XVIII ст. умовні та причинові складнопідрядні речення вивчила В. Ф. Крашениця [8], варіантність і синонімію в умовно-наслідкових реченнях різних типів (складнопідрядних, складносурядних, безсполучникових) розглянула Т. В. Беляєва [2], граматичну семантику умовних сполучників та їхніх аналогів з'ясувала Н. Ю. Ясакова [11]. Проте й досі не розв'язано дискусійних питань, що стосуються класифікації складнопідрядних речень умови, а також кваліфікації кількаслівних засобів зв'язку їхніх предикативних частин.

Подібність умовного й причинового значень зумовила складнощі в їх розмежуванні, потрактуванні умовних складнопідрядних структур, розбіжності в поглядах на класифікацію цих складних конструкцій та

засобів зв'язку їхніх предикативних частин. Традиційно умовні складнопідрядні речення поділяють на дві групи: 1) складнопідрядні речення реальної умови, 2) складнопідрядні речення ірреальної умови. Такої класифікації дотримуються, зокрема, Л. О. Кадомцева [10, с. 363], В. І. Голоюх [6, с. 9], І. Р. Вихованець [4, с. 325]. Відповідно до такого поділу складнопідрядних умовних речень К. Г. Городенська виокремила дві групи умовних сполучників: 1) виразники реальної (потенційної) умови, тобто умови, що зумовлює реальний наслідок (*якщо, якщо... то, коли, коли... то, як, як... то, як... так, тільки, тільки... то, якщо тільки, якщо тільки... то, раз, раз... то*); 2) виразники нереальної (гіпотетичної) умови, що не зумовлює реального наслідку (*якби, якби... то, коли б, коли б... то, коли б лише, коли б лише... то, коли б тільки, коли б тільки... то, лиш би, лиш би... то, тільки б, тільки б... то, якби лише... то, якби лиш, якби лиш... то, якби тільки, якби тільки...то, аби, аби... то, аби лиш, аби лише, аби тільки та ін.* [7, с. 75–76].

Інші дослідники дотримуються думки, що умова, на відміну від причини, за своєю природою не може бути реальною. Так, російська дослідниця Л. Л. Бабалова, розглядаючи умовні відношення й умовні сполучники, дійшла висновку, що сполучник *раз* варто вважати причиновим, а сполучник *если* таким, що може вербалізувати й умовні, й причинові відношення між предикативним частинами складної конструкції [1, с. 183]. В академічному виданні російської граматики 1980 року М. В. Ляпон відзначає, що «з трьох можливих кваліфікацій явища 1) як реального, 2) як нереального і 3) як потенційного (відповідність і невідповідність однакова) в умовних реченнях, не ускладнених ніякими іншими елементами значення, можлива лише друга і третя» [9, с. 563]. Покликаючись на останню працю, українська дослідниця І. Бокатенко вважає доведеним сьогодні те, що умовність може бути тільки гіпотетичною, а не реальною. Вона зазначає, що модальність конструкції визначає підрядна частина (ірреальна для ірреально-умовних речень і можлива для потенційно-умовних). Серед засобів зв'язку предикативних частин умовних складнопідрядних речень І. Бокатенко розрізняє синтетичні сполучники, до яких відносить *якщо, коли б, як, якби, якже, аби, раз*, та аналітичні, які вважає такими, що функціонують нерегулярно (*за умови, якщо; за тієї умови, якщо; на*

випадок, якщо; на той випадок, якщо; у тому разі, якщо, за умови, що; з умовою, що) [3, с. 87].

На думку Н. Ю. Ясакової, відмінність між причиною та умовою в складнопідрядному реченні полягає в гіпотетичності, альтернативності не умови, а зв'язку між умовою й зумовленим, оскільки причина обов'язково викликає наслідок, а умова тільки потрібна для його появи. Тому дослідниця пропонує виокремлювати складнопідрядні речення реальної та гіпотетичної умови, поділяючи останні на речення потенційної та ірреальної умови [11, с. 24]. Подібної думки дотримується Т. В. Беляєва, яка поділяє складні речення з умовно-наслідковими відношеннями на три групи, ураховуючи, проте, характер наслідку. Дослідниця виокремлює речення реального, потенційно можливого та ірреального результату з огляду на характер вираження присудка наслідкової частини: у реченнях реального наслідку присудок виражений формами дієслів минулого чи теперішнього часу, потенційного – у формі майбутнього часу, інфінітива або наказового способу, ірреального наслідку – формами умовного способу або його еквівалентами [2, с. 6]. Речення ірреального результату, на думку Т.В. Беляєвої, оформляються за допомогою сполучників *якби, якщо б, коли б, у разі якщо б, у разі коли б*, а конструкції з реальним і потенційно можливим значенням – за допомогою «традиційно вживаних» сполучників *якщо, коли, як*, «новостворених» у *разі якщо, у разі коли*, а також складених поєднань «на зразок: *за умови, якщо; за тієї умови якщо; на випадок, якщо; на той випадок якщо*, які в сучасній українській мові не набули ще статусу сполучників» [2, с. 7]. Визнаючи умовні складнопідрядні речення реального результату, Т. В. Беляєва водночас заперечує належність сполучника *раз* до розряду умовних і вважає його причиновим, оскільки речення із ним «не відповідають принципу альтернативності», на чому базується гіпотетичність. Аргументами на користь саме такої кваліфікації сполучника *раз* Т. В. Беляєва вважає також те, що речення зі сполучником *якщо* не трансформуються вільно у конструкцію зі сполучником *раз*, і те, що *раз*, на відміну від *якщо* і *коли*, не вживається з часткою *б* [2, с. 7].

На нашу думку, в конструкціях зі сполучником *раз* зберігається семантика альтернативності, що виявляється за їх зіставлення із причиновим складнопідрядним та умовним складнопідрядним, оформленим за допомогою сполучника *якщо*, пор.: 1) **Якщо** прийшов

вчасно, заходь – 2) **Раз** *прийшов вчасно, заходь* – 3) **Оскільки** *прийшов вчасно, заходь*. У першому реченні названа умова може сприйматися як реальна (за буквального розуміння минулого часу) і потенційна. Пор. у такому контексті: *У нас такі правила: якщо прийшов вчасно, заходь, якщо запізнився – заходити не маєш права*. У другому реченні підрядна частина називає одну з альтернативних дій суб'єкта речення, яка виявилася реальною, реалізованою і такою, що вможлиблює дію головної частини. Сполучник *раз* увиразнює реальний характер вербалізованої умови. Інша, невербалізована альтернативна дія сприймається як така, що була можлива в минулому, проте не реалізована. У третьому реченні можливість альтернативного розвитку подій не акцентована, натомість актуалізована тісна залежність між реалізацією першої та другої частини. Щодо останнього речення варто зауважити, що в його підрядній частині називається не власне причина, а аргумент, підстава для реалізації дії головної частини. Отже, очевидна близькість умовного й причинового значень, проте немає підстав вважати сполучник *раз* причиновим. На нашу думку, характерною ознакою умовності є альтернативність, можливість альтернативного розвитку подій, а не гіпотетичність, хоч остання властива значній частині умовних конструкцій.

У вираженні значення реальної, потенційної та ірреальної умови беруть участь сполучні комплекси різної структури. За способом уживання вони корелюють переважно з одиничними сполучниками умови. Залежно від кількості та морфологічного вираження компонентів їх поділяємо на три групи:

1. Двокомпонентні одиничні сполучні комплекси моделі **похідний прийменник + сполучник**: *за умови, коли; за умови, що; за умови, щоб; за умови, якщо; в (у) разі, коли; в (у) разі, коли б; в (у) разі, якби; в (у) разі, якщо; у випадку, коли; у випадку, якщо*, напр.: *При цьому договір вважається достроково припиненим у випадку, якщо перший (або черговий) страховий платіж не був сплачений за письмовою вимогою страховика протягом десяти робочих днів ...* (zakon.rada.gov.ua); *У разі, якби вибори до Верховної Ради України відбулися найближчим часом, до її складу могли б потрапити до шести політичних сил* (unian.net/Українська версія/news/news-392435.html).

Сполучні комплекси першої підгрупи є наслідком граматичної взаємодії похідних прийменників *за умови, у разі, у випадку* та

підрядних сполучників умови *якщо, якби, коли б, коли*, а також багатофункціональних *що, щоб*. К. Г. Городенська відзначає, що «унаслідок граматичної взаємодії підрядних сполучників і прийменників та прийменників і підрядних сполучників у сучасній українській мові сформувався чималий фонд співвідносних слів-морфем, до якого ввійшли підрядні сполучники і їхні прийменникові аналоги та прийменники і їхні сполучникові аналоги» [5, с. 357].

Уживають також сполучні комплекси *при умові коли, при умові якщо*, напр.: *Обвинувальний вирок не може ґрунтуватися на припущеннях і постановляється лише **при умові, коли** в ході судового розгляду винність підсудного у вчиненні злочину доведена* (Кримінальний кодекс України); *Саме існування платних послуг не є порушенням права на безкоштовну медицину **при умові, якщо** будуть дотримані всі вимоги стосовно процедури отримання та реалізації цих послуг* (narodna.pravda.com.ua). Уважаємо ці одиниці такими, що не відповідають нормам української літературної мови, оскільки прийменник *при* вжитий у невластивому йому значенні.

У сполучних комплексах *за умови що, за умови щоб* семантику умови вербалізує тільки перший компонент – похідний прийменник, у решті сполучних комплексів першої групи носіями умовної семантики є обидва їхні компоненти: і прийменниковий, і сполучниковий.

2. Двокомпонентні парні сполучні комплекси моделі **похідний прийменник + парний умовний сполучник**, напр. *в (у) разі коли... то, в (у) разі коли б... то, в (у) разі якщо... то, в (у) разі якби... то*. Очевидно, через несиметричність такі сполучні комплекси вживають зрідка. Перша частина, що складається з похідного прийменника та власне сполучникового складника, акцентує зміст підрядної частини, тому корелят, що повинен актуалізувати значення наслідкової частини, сприймається як надлишковий. Його вживання вмотивоване, якщо підрядна частина значна за обсягом: ***У разі, якби** Вебб призначив пенальті, **то** він мав би також давати другу жовту записку голландській збірній* (Україна молода); ***У разі, коли** застрахована особа за бажанням відстрочить вихід на пенсію на 10 років, **то** з урахуванням доопрацьованого стажу роботи розмір пенсії буде збільшений майже на 100 відсотків, тобто у 2 рази* (pension.ukrinform.ua>quest-2.htm).

3. Трикомпонентні одиничні сполучні комплекси моделі **похідний прийменник + вказівний займенник + сполучник**, напр.: *в (у) тому разі, коли; в (у) тому разі, коли б; в (у) тому разі, якщо; в (у) тому разі, якби; за тієї умови, коли; за тієї умови, щоб; за тієї умови, якщо; в (у) тих випадках, коли; в (у) тих випадках, якщо; в (у) тому випадку, коли; в (у) тому випадку, якщо; в (у) тому випадку, якби; з тією умовою, щоб*. Ці сполучні комплекси утворені від відповідних двокомпонентних, пор.: *в (у) разі, коли; в (у) разі, коли б; в (у) разі, якщо; в (у) разі, якби; за умови, коли; за умови, щоб; за умови, якщо; у випадках, коли; у випадках, якщо; у випадку, коли; у випадку, якщо; у випадку, якби; з умовою, щоб*. Трикомпонентні сполучні комплекси не мають прямих відповідників серед сполучників. Їх уживають для більшого акцентування значення підрядної частини, вираження відтінків умовного значення, напр.: *І в тому разі, якщо влада й силовики не вдадуться до радикальних кроків, організатори акції протесту будуть продовжувати боротьбу проти вільного продажу наркотиків це рішучіше* (Україна молода); *Відношення кратності можуть бути властиві дієсловам з префіксом в- і в тому випадку, коли корені мотива й мотиватора перебувають у відношеннях семантичного варіювання* (С. Соколова).

Структурно-семантичні варіанти темпоральних сполучних комплексів утворюються за допомогою часток, які займають початкову позицію, напр.: *лише за умови, коли; лише за умови, коли б; лише за умови, що; лише у випадку, коли; лише у випадку, коли б; лише у випадку, якщо; тільки за умови, коли; тільки за умови, що; тільки у випадку, коли* тощо. Сполучні комплекси, що мають у своєму складі частки *тільки, лише*, уживають частіше, ніж інші структурно-семантичні варіанти сполучних комплексів умови. Вони приєднують предикативну частину, яка називає єдину, найістотнішу умову для реалізації дії головної частини, напр.: *...всі діти візантійських імператорів народжувалися у багряній палаті, але лише в тому випадку, коли імператори перебували в законному шлюбі* (П. Загребельний); *Відносини з Росією можуть бути рівноправними лише в тому разі, коли б Україна стала членом Європейського Союзу й НАТО* (День); *Тож чи не очевидно, що такі вагомні завдання стиль може виконувати лише в тому разі, якщо він справді наявний як такий!* (Е. Соловей); *Тож экс-Президента такий варіант не*

влаштовує: він погодиться на закриття кримінальної справи тільки за умови, що в його діях не знайдуть вини (Україна молода); «Швидка» виїжджає тільки в тому випадку, якщо пацієнт перебуває на межі життя і смерті (Україна молода). Такі сполучні комплекси корелюють з умовними сполучниками, які також мають у своєму складі частку тільки чи лише (якщо тільки, якщо тільки... то, тільки, тільки... то, якби тільки, якби тільки ... то, коли б лише, коли б лише... то тощо).

Частку навіть вживають в умовних сполучних комплексах, коли підрядна частина називає єдину можливу умову реалізації дії головної частини, напр.: Значення повторного виконання дії зберігається навіть у тому випадку, якщо мотиват не може бути безпосередньо співвіднесеним за значенням з мотиватором (С. Соколова); Їх [хабарі] дуже часто дають із чистої перестраховки навіть у тих випадках, коли все законно, прозоро, ніхто не вимагає і взагалі немає ніяких передумов для занепокоєння (Дзеркало тижня); ...такі заяви повинні бути підписані самим заявником навіть у тому разі, коли в нього є представник... (zakon.rada.gov.ua).

Т. В. Беляєва пропонує розрізняти серед сполучників умови диференційовані (сполучники, до складу яких входить частка *би (б)* й недиференційовані (без цієї частки), обґрунтовуючи це тим, що диференційовані сполучники, наявні в підрядній частині, потребують уживання в наслідковій частині дієслова-присудка у формі умовного присудка [2, с. 15]. Уважаємо, що доцільніше використовувати семантичну диференціацію сполучних комплексів, що враховує насамперед характер, різновиди семантико-синтаксичних відношень умови.

Сполучні комплекси, що функціонують у сфері умовних семантико-синтаксичних відношень, за значенням неоднорідні й розпадаються на три групи: 1) сполучні комплекси, що вербалізують значення реальної та потенційної умови (за умови, що; у випадках, коли; у випадках, якщо; у випадку, коли; у випадку, якщо; в (у) разі, коли; за умови, коли; за умови, якщо; у разі, якщо; в (у) тому разі, коли; в (у) тому разі, якщо; за тієї умови, коли; за тієї умови, якщо; в (у) тому випадку, якщо тощо); 2) сполучні комплекси гіпотетичної умови (за умови, щоб); 3) сполучні комплекси ірреальної умови (в (у) разі, коли б; в (у) разі, якби; за умови, якби; в (у) тому випадку, якби; в (у) тому разі,

коли б; в (у) разі коли б... то, в (у) разі якби... то, у випадку, коли б; у випадку, якби тощо).

У складнопідрядних реченнях зі сполучними комплексами реальної та потенційної умови дія підрядної частини зумовлює реальний наслідок або наслідок, який буде зреалізований у майбутньому. Дієслово-присудок головної частини таких речень ужите у формі дійсного способу теперішнього чи майбутнього часу, напр.: *Приписи не виконуються лише в разі, якщо «назустріч малому бізнесу» йде комісія Мазурчака (Український тиждень); Так, прагматичні аспекти дискурсу лежать в основі, наприклад, «вичитування» адресатом іронічного ставлення до себе або натяків на свою особу у випадках, коли адресант не має подібних макростратегічних намірів... (Ф. Бацевич); Дієслова спрямованого руху можуть набувати початкового значення за рахунок цього префікса лише в тому випадку, коли значення руху є для них вторинним і рух яскраво охарактеризований за способом перебігу (С. Соколова).*

Сполучний комплекс гіпотетичної умови за умови, щоб приєднує підрядну частину, що вказує на потенційну чи ірреальну умову. Якщо підрядна частина визначає потенційну умову, то сполучний комплекс гіпотетичної умови можна замінити на сполучний комплекс першої підгрупи, який не має частки *би (б), (б)*: *Поділ щорічної відпустки на частини допускається на прохання працівника при наявності згоди роботодавця за умови, щоб основна безперервна її частина становила не менше 14 календарних днів (Трудове право України); Якщо запроваджувати електронне голосування, то лише з тією умовою, щоб людина відразу бачила свій результат, хоча й це не є стовідсотковою гарантією (Україна молода).* Отже, у сполучних комплексах за умови, щоб; з тією умовою, щоб частка *би (б)* не є показником ірреальності умови, тому й поділ сполучних комплексів умови за її наявності вважаємо нерелевантним.

Сполучні комплекси ірреальної умови обов'язково мають у своїй структурі частку *би (б)*, причому і умова, і наслідок є такими, що не відповідають дійсності, а дієслова-присудки обох предикативних частин ужиті у формі умовного способу, напр.: *В разі, коли б така можливість у мене була, то я би хотів стати членом якоїсь нової політичної сили, яка б складалася із молодих... (Главред); Чи згуртувалися б опозиціонери у разі, якби Тимошенко задовольнила*

*побажання чоловіків-опозиціонерів і полишила політичну сцену? (Політична думка); **За умови, якби** вибори до Верховної Ради України відбулись найближчим часом, рейтинги основних політичних сил в Україні розташувались би наступним чином...* (УНІАН).

Сполучні комплекси умовного значення вживають переважно в текстах офіційно-ділового стилю, рідше – наукового, публіцистичного та художнього. Сполучні комплекси ірреальної умови більш обмежені у вжитку, ніж сполучні комплекси реальної і потенційної умови, бо практично їх немає в офіційно-ділових текстах.

Основною сферою використання умовних сполучних комплексів є мова законів, нормативних актів, інструкцій, де вони виражають значення реальної або потенційної умови. У підрядній частині реальної умови дієслово-присудок має форму минулого часу, а дієслово-присудок наслідкової частини – форму теперішнього часу, що передає повторюваність, типовість дії. Такі ж риси властиві аналітичним сполучникам умови, проте використання сполучних комплексів дає змогу чіткіше структурувати велику за обсягом конструкцію, наголосити на значенні підрядної частини, напр.: **У разі якщо** зазначені дії необхідні для ефективного функціонування підприємства, його структурного підрозділу, вони вчиняються з дозволу органу, уповноваженого управляти відповідним майном (Закон України «Про оренду державного та комунального майна»).

Особливе значення мають сполучні комплекси, що приєднують підрядну частину, у якій названо додаткову умову, що є реальною, потенційною (*тим більше, коли; тим більше, якщо*) чи ірреальною (*тим більше, якби; тим більше, коли б*). Такі сполучні комплекси, крім власне умовного значення, мають приєднувальну-градаційну семантику, напр.: *А до думки колег я, безумовно, прислухаюся, **тим більше, коли** це стосується творчої діяльності (День); Я зовсім не вважаю, що всі об'єкти в нинішніх умовах продаватимуться як негодяї, **тим більше, якщо** вони рентабельні й перспективні (День).* Нерідко підрядна частина із такими сполучними комплексами зазнає парцеляції, напр.: *Це [незалежність] і суверенітет, і можливість управляти економікою країни, і відсутність монозалежності на критичні товари й послуги, і конкурентність. **Тим більше, якщо** говорити з точки зору історії, Україна всі останні 18 років фактично дає іспит на можливість бути державою (День); Золота медаль –*

лише символ. Бо навіть позолота за кілька років стирається. **Тим більше, якщо** тестування написано невдало, медалью не зарадиш (osvita.org.ua).

У багатокомпонентних синтаксичних конструкціях використовують різні сполучні комплекси умови, що дає змогу розмежувати названі в одному реченні відтінки умовної семантики, напр.: **У разі коли** роботодавець не одержав зазначеного дозволу, місцевий орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування, за поданням центрального органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці, вживає заходів до скасування державної реєстрації цього підприємства у встановленому законом порядку **за умови, якщо** протягом місяця від часу виявлення вказаних недоліків роботодавець не провів належних заходів з їх усунення (Закон України «Про охорону праці»).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабалова Л. Л. Условные отношения и условные союзы / Л. Л. Бабалова // Спорные вопросы синтаксиса. – М. : Изд-во Москов. ун-та, 1974. – С. 166–183.
2. Беляєва Т. В. Варіантність і синонімія в умовно-наслідкових реченнях : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / Т.В. Беляєва. – Х., 2004. – 20 с.
3. Бокатенко І. До проблеми дослідження складних речень із підрядною предикативною частиною умови / Ірина Бокатенко // Лінгвістичні студії : зб. наук. праць / відп. ред. А. Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2008. – Вип. 17. – С. 86–90.
4. Вихованець І.Р. Граматика української мови. Синтаксис : [підручник] / І. Р. Вихованець. – К. : Либідь, 1993. – 368 с.
5. Вихованець І. Теоретична морфологія української мови / Іван Вихованець, Катерина Городенська. – К. : Пульсари, 2004. – 398 с.
6. Голоюх В. И. Семантико-грамматическая структура сложно-подчинённых условных предложений в современном украинском литературном языке : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.02 «Языки народов СССР (украинский язык)» / В.И. Голоюх. – К., 1977. – 27 с.
7. Городенська К. Г. Сполучники української літературної мови / К. Г. Городенська. – К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. – 208 с.
8. Крашениця В. Ф. Історія складнопідрядних речень з підрядними умови і причини в українській мові (на матеріалі пам'яток XIV –

XVIII ст.) : дис. ...канд. філол. наук : спец. 10.02.01 / Вікторія Федорівна Крашениця. – К., 1993. – 204 с.

9. Русская грамматика : [в 2 т.]. – М. : Наука, 1980. – Т. 2 : Синтаксис. – 1980. – 709 с.

10. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис / [за заг. ред. І. К. Білодіда]. – К. : Наук. думка, 1972. – 515 с.

11. Ясакова Н. Ю. Граматична семантика аналітичних сполучників підрядності у структурі складного речення : дис. ...канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / Наталя Юріївна Ясакова. – К., 2000. – 195 с.

Стаття надійшла до редакції 22.03.2012

О. КОВТУН

ВЕРБАЛИЗАЦИЯ УСЛОВНЫХ СЕМАНТИКО-СИНТАКСИЧЕСКИХ ОТНОШЕНИЙ СОЮЗНЫМИ КОМПЛЕКСАМИ В УКРАИНСКОМ ЯЗЫКЕ

В статье впервые исследованы союзные комплексы, которые выполняют функцию связи и выражают условные семантико-синтаксические отношения в сложноподчиненном предложении, определены их структурные типы, установлено соотношение этих союзных комплексов с типовыми условными союзами украинского языка.

Ключевые слова: союзные комплексы, условные союзы, подчинённые союзы, сложноподчиненное предложение, условное семантико-синтаксическое отношение.

O. KOVTUN

VERBALIZATION OF CONDITIONAL SEMANTIC AND SYNTACTICAL RELATIONS BY CONJUNCTIONAL COMPLEXES IN UKRAINIAN LANGUAGE

In the article conjunctive complexes which realize function of conjunction and express conditional semantic and syntactical relations in compound sentence were analyzed for the first time, their structural types were determined, correlation of these conjunctive complexes with typical conditional conjunctions of Ukrainian was established.

Key words: conjunctive complexes, conditional conjunctions, compound sentence, conjunctive semantic and syntactical relation.

УДК 81.373.613

Юлія НАДТОЧІЙ

ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ АНГЛОАМЕРИКАНІЗМІВ В ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТАХ СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ (перекладацький аспект)

Статтю присвячено дослідженню англо-американських запозичень-термінів сучасної німецької мови, а також дослідженню особливостей їх функціонування в мові та проблем, які вони створюють при перекладі.